

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ

Written by АТАМАНСЬКА АННА СЕРГІЇВНА, магістрант ПВНЗ Міжнародного науково-технічного університету ім. Академіка Юрія Бугая (м.Київ)

Tuesday, 04 December 2018 14:38

Актуальність теми. Останнім часом ми дуже часто чуємо з екранів телевізорів та в засобах масової інформації про державну зраду. Цей термін використовують і політики, і державні діячі, і прості люди, застосовуючи його з будь якого приводу, і навіть не розуміючи його значення. У наш час особливого значення набуває проблема об'єктивної оцінки застосування ст. 111 Кримінального кодексу України (далі КК України), а саме до кого, і з якого приводу можна застосовувати цей термін. Шир

око застосовувати ст. 111 КК України правоохоронні органи почали після анексії Криму. Якщо до 2014 року звинувачення у державній зраді носили поодинокий характер, так наприклад, згідно з офіційним повідомленням СБУ, впродовж 2001-2011 років у провадженні слідчих органів СБУ знаходилося 17 кримінальних справ за цією статтею, а засудили із них лише 7 осіб [1]. Зараз же кількість відкритих проваджень за підозрою в державній зраді значно зросло. Так наприклад у 2014 році зареєстровано 67 проваджень, у 2015 році – 89 проваджень, у 2016 році – 134, а в 2017 році зареєстровано 97 проваджень за підозрою у державній зраді [2].

Аналіз досліджень і публікацій. Проблемами кримінальної відповідальності стосовно злочинів проти основ національної безпеки займалися такі вчені: П.С. Матишевський, М.І.Хавронюк, В.Я. Тацій, А.І. Парог, В.А. Рогов, О.Ф. Бантишев, С.Г. Гордієнко, В.К. Гришук, С.В.Дьяков, І.В. Діордіца, О.О. Дудоров, А.Б. Качинський, О.О. Климчук, М.І. Мельник, але слід зазначити, що їх дослідження в цьому напрямку охоплювали лише окремі періоди і не розкривали цю важливу тему більш детально.

Результати наукової розвідки. За останні роки криміногенна ситуація в нашій країні суттєво погіршилася, у тому числі у сфері охорони національної безпеки.

Неадекватна кваліфікація ознак злочину державної зради та ігнорування правозастосовцями положення, щодо обов'язковості доведення вини, негативно впливають на наслідки для обвинуваченого, а саме, відкривають можливості для свавілля з боку державних органів та порушення прав людини. Вільне тлумачення цього поняття призводить до дисонансу та незлагодженості у слідчій та судовій практиці, неправильної кваліфікації таких протиправних дій, притягнення до кримінальної відповідальності осіб, чиї дії не є суспільно небезпечними.

Об'єктом злочину, передбаченого ст. 111 КК України є державна безпека України у будь-якій її сфері.

З об'єктивної сторони державна зрада може виявитися у таких формах: 1) перехід на бік ворога в умовах воєнного стану або в період збройного конфлікту; 2) шпигунство; 3) надання іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомоги в проведенні підривної діяльності проти України.

Суб'єктом державної зради у будь-якій її формі може бути тільки громадянин України, який досяг 16-річного віку.

Суб'єктивна сторона державної зради характеризується виною у вигляді прямого умислу. При вчиненні державної зради винний усвідомлює, що він здійснює перехід на бік ворога в умовах воєнного стану або в період збройного конфлікту (вчинює шпигунські дії, надає іноземній державі, іноземній організації або їх представникам допомогу в проведенні підривної діяльності проти України) і бажає цього. Мотивами державної зради можуть бути користь, помста, бажання полегшити виїзд на постійне місце проживання в іншій країні тощо [3].

Висновки. Досліджуючи тему державної зради, можна прослідкувати деяку закономірність. За останні роки відкрито багато кримінальних проваджень за цією

КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ

Written by АТАМАНСЬКА АННА СЕРГІЇВНА, магістрант ПВНЗ Міжнародного науково-технічного університету ім. Академіка Юрія Бугая (м.Київ)
Tuesday, 04 December 2018 14:38

статтею, але притягнуто до кримінальної відповідальності досить мало осіб. І таких випадків, коли справу не доведено до логічного завершення, дуже багато. Це говорить про те, що чинне кримінальне законодавство потребує вдосконалення, з точки зору більш коректного викладення ознак державної зради та додаткових підстав звільнення від кримінальної відповідальності за даний злочин. Також сьогодні в Україні існує необхідність у кримінально-правовій, та науковій розробці питань протидії державній зраді. Ті суспільні та політичні процеси, які відбуваються в нашій країні, потребують нового осмислення в свідомості суспільства, щодо значення кримінально-правової відповідальності за злочини передбачені ст. 111 КК України.

Список використаних джерел: 1. За 10 років в Україні за державну зраду засудили 7 людей. *Інтернет видання*

«Тиждень»

. 28

квітня 2012 року. URL: <http://tyzhden.ua/News/48897>.

2. Лист Генеральної прокуратури на запит народного депутату України О.А.Корчинській, щодо надання статистичної інформації про роботу правоохоронних органів у сфері протидії тероризму та сепаратизму в країні. Вих. № 04/06-12 вих.12 від 09 січня 2018 року. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/wcadr_document?DOCUMENT_ID=131652&DOCUMENT_TYPE=2.

3. Коментар до статті 111. Державна зрада. URL: <http://yurist-online.com/ukr/uslugi/yuristam/kodeks/024/109.php>. {jcomments on}